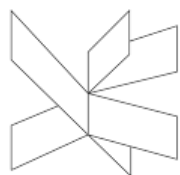

Mere meningsfuld idrætsundervisning

Symposium Bridging 2023

VIA University
College

A.P. MØLLER FONDEN

Idrætsdidaktik i indskoling

Skab flere meningsfulde oplevelser
i idrætsundervisningen

Horsens Kommune

A.P. MØLLER FONDEN

PROJEKTGRUPPEN

Torben Hansen

Dansk Skoleidræt

Kasper Lasthein Madsen

VIA

Annemari Munk Svendsen

SDU/IOB

Mikael Hansen

Kirstine B. Lillelund

Esben S. Volshøj

Anne Wolff Jakobsen

PROGRAM FOR SYMPOSIUM

- Introduktion til projektet v. Torben, Kasper og Annemari
- Et kropsligt perspektiv på meningsfuldhed v. Esben
- Pædagogiske anbefalinger og didaktiske greb v. Kasper
- Præsentation af undervisningsforløb v. Anne og Torben
- Hvad siger elever, pædagoger og lærere v. Annemari
- Meningsfulde idrætsoplevelser for vilde drenge v. Stinne
- Opsamling, spørgsmål og diskussion

BAGGRUND

Et perspektivskifte

- Fokus på meningsfulde oplevelser frem for fysiske færdigheder
- Understøtte bevægelsesglæde og nysgerrighed på idræt som fag

Fokus på indskolingen

- De første skoleår baner vejen for resten af skolelivet
- Gode oplevelser i idræt medfører større motivation for fysisk aktivitet senere i livet (Ladwig et al, 2018)

Mere Meningsfuld Idrætsundervisning

- Fordi meget idrætsundervisning allerede er meningsfuld

FORMÅL FOR MMI

At udvikle en idrætsfaglig didaktik med fokus på meningsfuld idrætsundervisning, der kan øge deltagelse og bevægelsesglæde blandt eleverne.

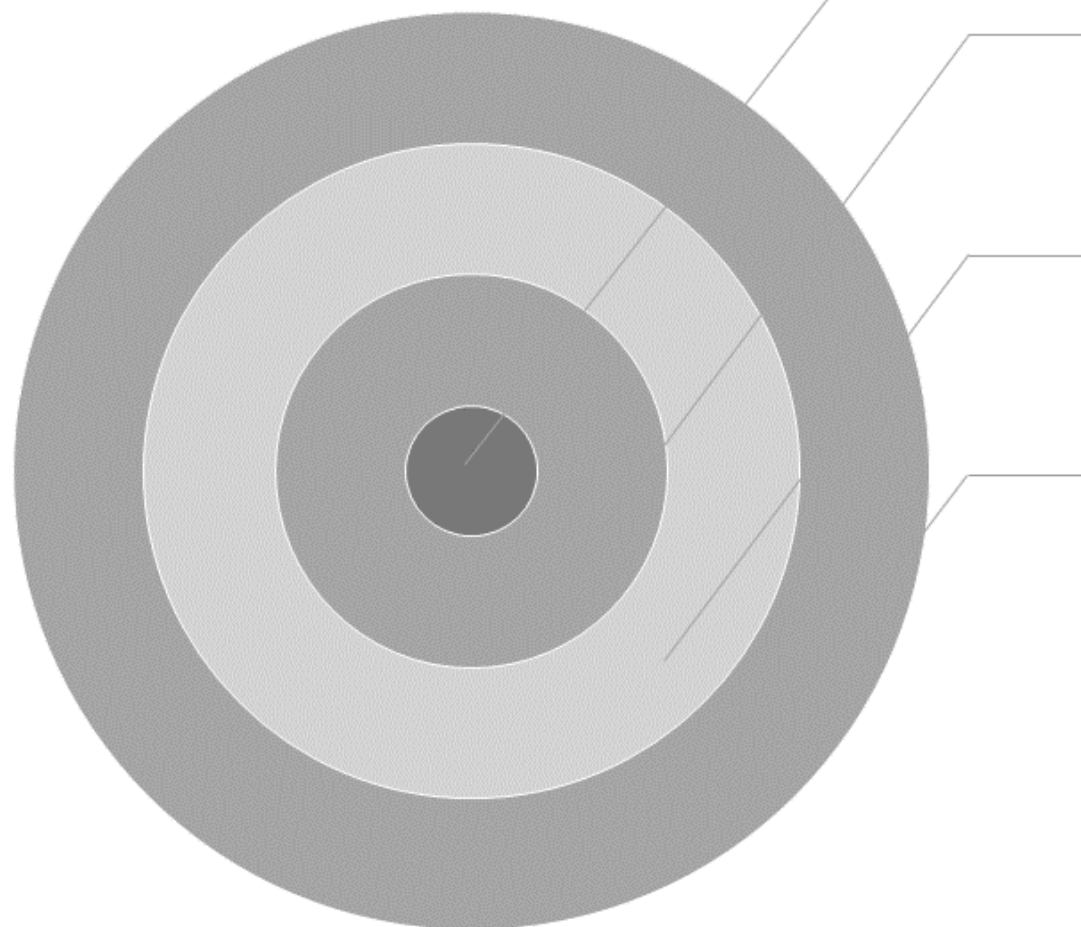

At støtte og kompetenceudvikle lærere og pædagoger i indskolingens idrætsundervisning gennem en række konkrete aktiviteter og udvikling af materialer.

At skabe og udbrede ny viden om, hvordan vi kan arbejde med meningsfuld idrætsundervisning i en dansk kontekst.

Emnedidaktik

- Indholdsområder
- Temaer

Domænedidaktik

- Indskoling

Fagdidaktik

- Undervisningsprincipper
- Dannelsestidealer

Almendidaktik

- Dannelsesteori

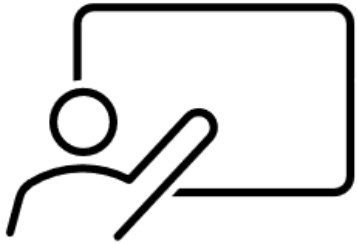
Opmærksomhedspunkter i en domænedidaktik for idræt i indskoling:

- Motivation
- Opmærksomhedsniveauer
- Relationer
- *Indskoling*

METODE: ET ÅR MED AKTIONSFORSKNING

Deltagere

4 skoler
29 lærere og pædagoger

70 observationer af
idrætsundervisningen

Notater fra 21 workshops

LEVERANCER

Videor med pædagogiske anbefalinger

Lærervejledning med beskrivelse af pædagogiske anbefalinger

IDRÆTSDIDAKTIK I INDSKOLINGEN MATERIALER

3 undervisningsforløb

Aktivitetskort

TEORETISK INSPIRATION

- "Meaning is the key to understanding why people move" (Metheny, 1968)
- Meningsfuld:
  - Griber dig og bliver personligt signifikant (Kretchmar, 2007)
  - En subjektiv konstruktion som omfatter en fortolkning og vurdering af en oplevelses betydning (Fletcher et al, 2021)
  - Eleverne bliver bevidste om betydningen af oplevelsen i forhold til tidligere, nuværende og fremtidige erfaringer
- Meaningful PE rummer flere temaer
  - Social interaction, udfordringer, sjov, færdigheder, personligt relevant, glæde
- Pedagogiske principper:
  - Demokratisk princip
  - Refleksivt princip

MEANINGFUL PHYSICAL EDUCATION

An Approach for Teaching and Learning

Edited by
Tim Fletcher, Déirdre Ní Chróinín,
Douglas Gleddie and Stephanie Beni

PRAKSISFORTÆLLING

Eleverne leger kædetagfat og alle er med. De er gode til at tage hinanden i hænderne og dele sig uden diskussion. Nogle elever sniger sig væk fra fangerne i hjørnerne af banen imens andre med høj fart løber tæt på fangerne med smil, grin og hvin i et forsøg på at undgå at blive fanget. Efter legen samles eleverne og fortæller for hinanden. Læreren spørger hvad børnene synes om aktiviteten. En dreng fortæller med store armbevægelser mens han peger ud på banen, hvordan han løb i højt tempo rundt på banen for at undgå fangerne. Han fortæller med en spændt krop og helt oppe på tæerne, hvordan han kom tæt på, snød fangerne og med nød og næppe undslap. Drengen synes at det var sjovest lige der, hvor han næsten ikke kunne komme forbi og så alligevel.

MERE MENINGSFULDE OPLEVELSER I IDRÆT - ET KROPSLIGT PERSPEKTIV

Meningsfuldhed i MPE

- En fortolkning af bevægelsens betydning

Idrætsundervisning

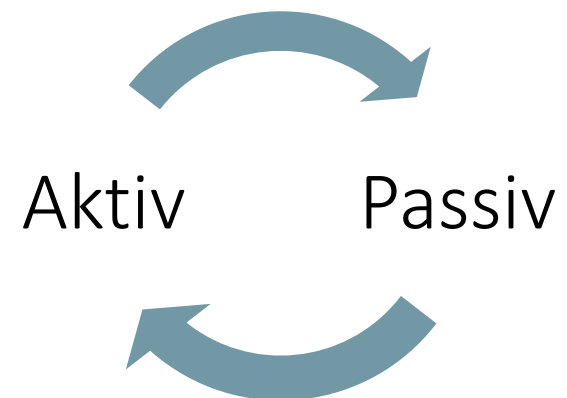
- Levet praksis hvor mening er kropsliggjort

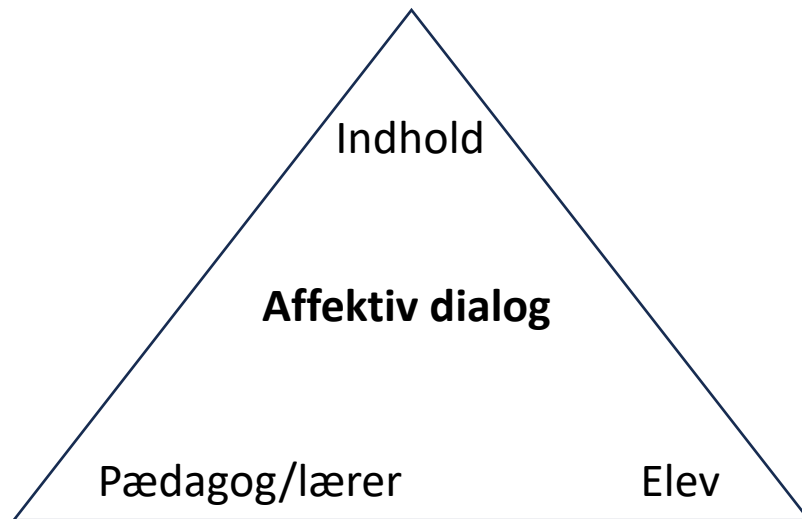
EN KROPSLIG MENINGSFULDHED

Meningsfulde oplevelser er funderet i en aktiv engageren i det der affektivt påvirker os (Böhme 2014).

BETYDNING FOR IDRÆTSUNDERVISNING

Idrætsundervisning - en affektiv dialog mellem pædagog/lærer, elev og uddannelseskonteksten, der handler om at berøre, bevæge og overraske eleverne på kropslige måder, der indbyder dem til at engagere sig i idrætten.

PÆDAGOGISKE ANBEFALINGER

- Kropslig fremfor diskursiv meningsdannelse
- Konnotativ fremfor denotativ meningsdannelse
- Åben fremfor lukket
- Subjekt fremfor objekt
- Fortælle fremfor reflektere
- Kreativitet fremfor forudbestemte færdigheder

DIDAKTISKE GREB

Spørgsmål ?

AKTIVITET

Fra pædagogiske anbefalinger til Sørøverskole, Cirkusskole og Leg & Fællesskab

HVORDAN ER UNDERVISNINGSMATERIALET BLEVET TIL?

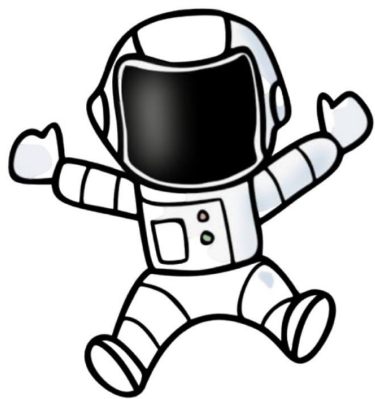

Workshop:
Kritisk
refleksion og
planlægning

Afprøve
observation

Planlægning og
refleksion

Workshop:
Kritisk
refleksion og
planlægning

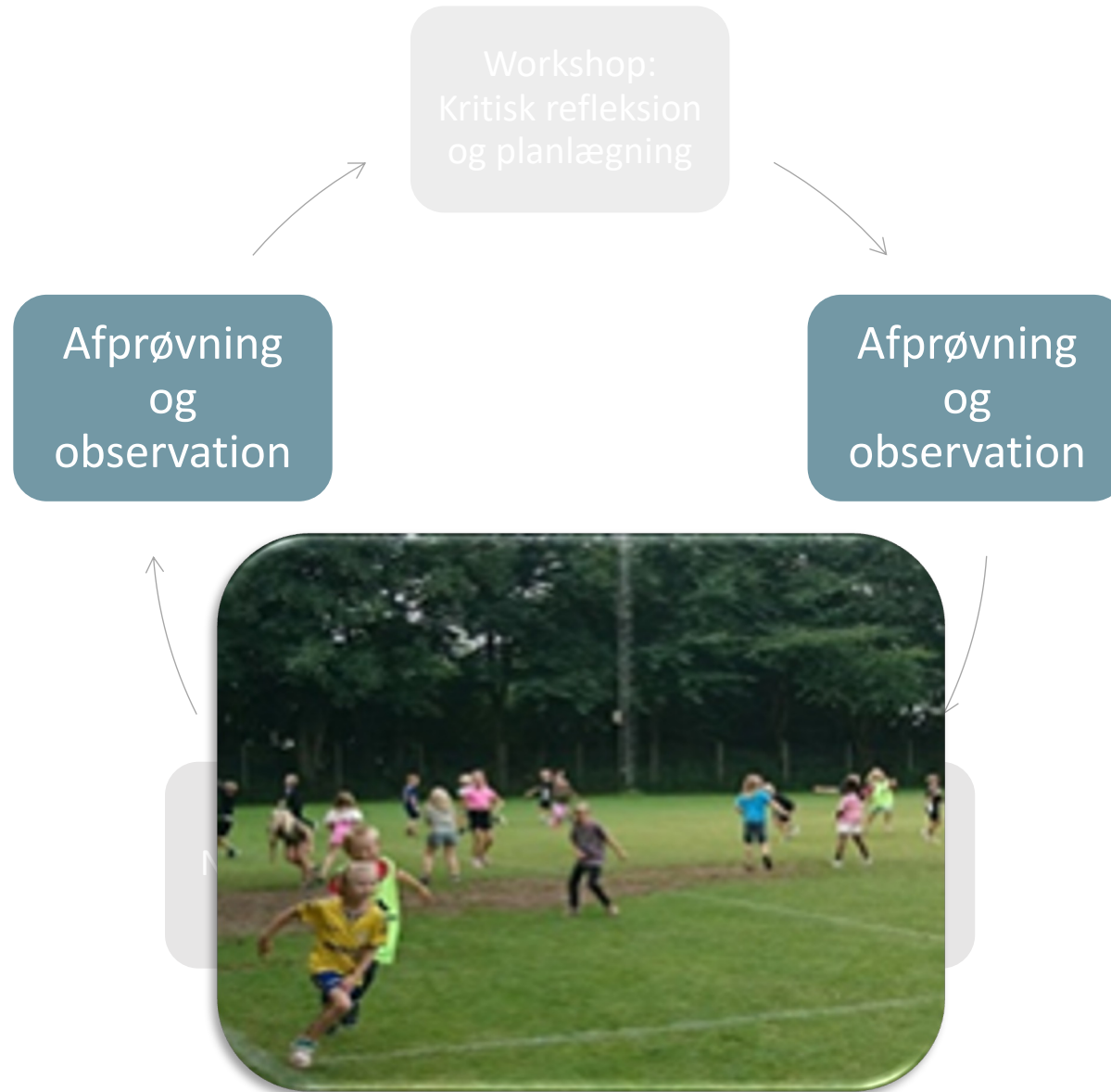
Refleksion over undervisningspraksis,
diskussioner på baggrund af
teoretiske inputs samt udvikling og
testning af nye
undervisningsaktiviteter og
materiale.

Afprøve
obse

is

Lærerne og pædagogerne har afprøvet fortællinger, aktiviteter, evalueringsformer ude i idrætsundervisningen

Workshop:
Kritisk refleksion
og planlægning

Afprøvning
og
observation

Workshop:

Afprøve
observation

Planlægning og
motivation

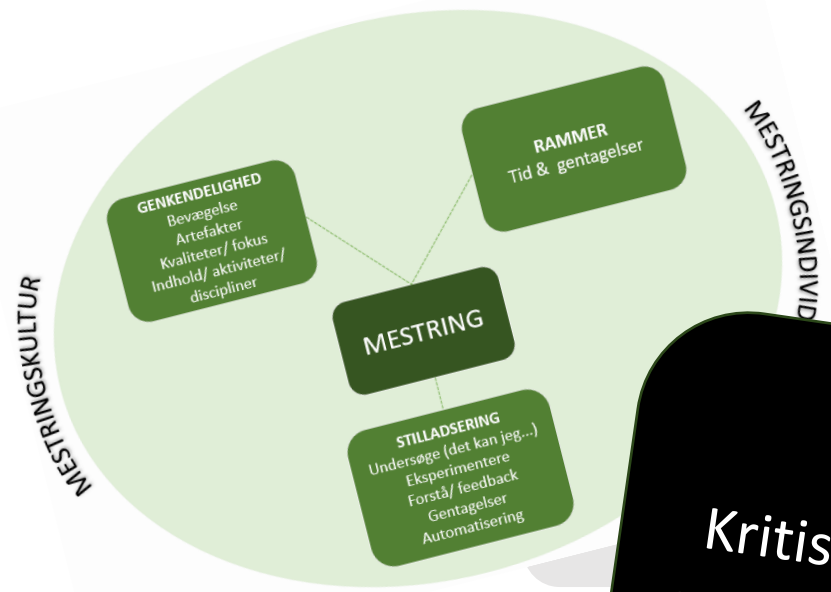
Ny
planlægning

Refleksion
over praksis

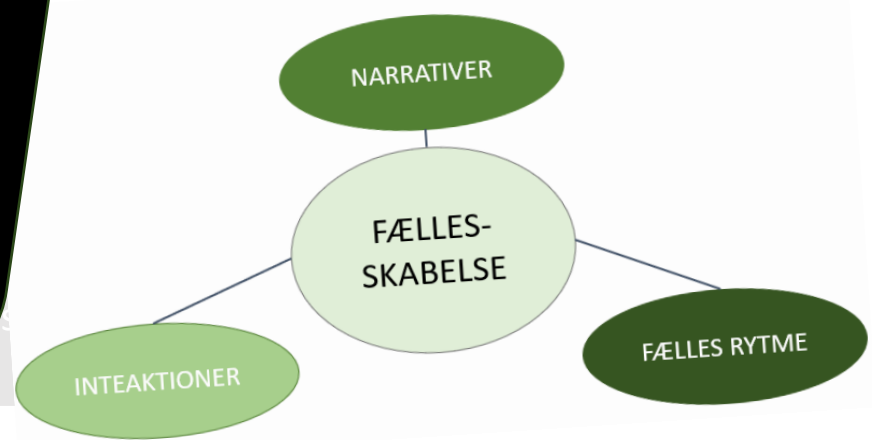
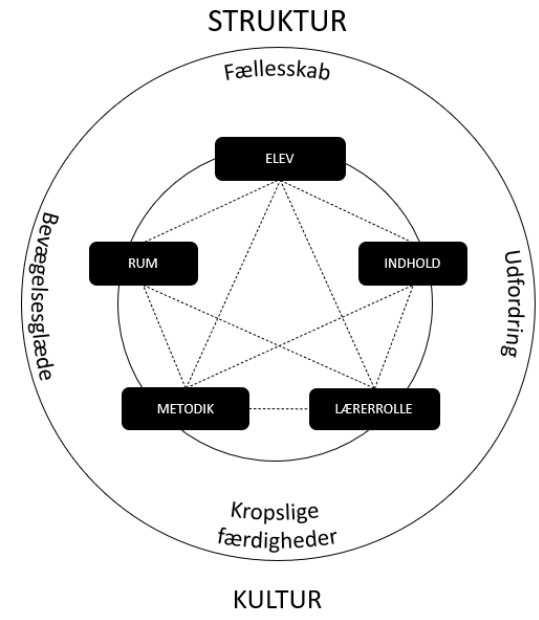

Workshop:
Kritisk refleksion
og planlægning

Kritisk diskussion, feedback
og evaluering af pædagogiske
anbefalinger og
undervisningsmateriale

Workshop:
Kritisk refleksion
og planlægning

Kritisk diskussion, feedback
og evaluering af pædagogiske
anbefalinger og
undervisningsmateriale

Det særlige v

Leg dig til at forstå regler og normer i skolegården

- Fortællinger
- Tæ

Materialet indeholder:

- Undervisningsvejledning
- Lektionsbeskrivelser
- Lektionsplaner
- Legekontrakt

I denne uge skal vi arbejde med at være gode legekammerater og samarbejde om at skabe den gode leg. Vi træder ind i skolegården og udforsker dens muligheder for fælleskabende lege. Sammen skal vi opdage og skabe gode **undervisnings- og idrætsritualer**, som skaber opmærksomhed og etablerer gode relationer og et tillidsfuldt klasse miljø. Ritualerne skal bruges i resten af forløbet, men også danne grundlag for glæde og fællesskab i jeres frikvarterer. Lad os bevæge os ind i rejsen efter at blive de bedste legekammerater sammen.

Formålet med lektion 1 er, at eleverne leger sig til at forstå regler og normer i skolegården samt får inspiration til, hvordan de kan lege i frikvartererne.

Forberedelses
aktivitet til
underviserne

Inden undervisningen skal du lave en **brainstorm** over mulighederne for klassens leg i skolegården, og hvilke normer og regler der er for leg i skolegården.

UDFORDRINGER

- Rekruttering af lærere og pædagoger
- Kursus vs. Aktionsforskningsprojekt
  - Forventningsafstemning
- Meget forskellige skolekulturer
- Fagkampe mellem pædagoger og lærere
- Oplevelsen af at være færdig efter projektet er slut

PARADOKS #1	Det skal være sjovt i idrætsundervisningen, men vi må ikke hvine når vi svinger i tove
PARADOKS #2	Eleverne skal være nysgerrige, men vi instruerer dem i, hvordan de helt præcist skal gøre.
PARADOKS #3	Eleverne skal bruge deres kroppe i idrætsundervisningen, men det er først og fremmest vigtigt, at de lærer at høre efter.
PARADOKS #4	Det skal være en varieret undervisning, derfor skal eleverne afprøve mange forskellige aktiviteter
PARADOKS #5	Eleverne skal lære at tænke selv, men for det meste er vi optagede af at de bliver præsenteret for og kan indgå i aktiviteter med klare regler
PARADOKS #6	Vi ved at legens kaotiske rum giver grobund for børnenes udvikling, men i idræt vil vi meget gerne instruere dem i hvordan de skal gøre.

Spørgsmål

Didaktiske greb

Nytænk og varier det faglige indhold

Brug kroppen som læremiddel

Giv eleverne de rette udfordringer

Anvend fortællinger

Skab genkendelighed

Lad eleverne arbejde eksperimenterende

HVAD SIGER ELEVER, PÆDAGOGER OG LÆRERE?

Metode lærere
og pædagogers
stemme

Observationsnoter fra
workshops

Opsamlingsworkshops

Go-along samtaler

Metode
elevernes
stemme

1. observation af
materiale i praksis

Fokusgruppeinterviews:
4 stk. med i alt 20 elever

2. observation af
materiale i praksis

PÆDAGOGER OG LÆRERES STEMME

"Jeg er overrasket over, hvor meget *tid til refleksion* har været med til at udvikle mig som underviser. Jeg bliver skarpere på, hvordan jeg skaber meningsfuld undervisning. Forleden så jeg nogle børn hoppe trampolin og de havde det bare så sjovt og legen fortsatte i meget lang tid. Jeg tog mig selv i at analysere på, hvad det meningsfulde i deres aktivitet var og hvordan de selv var med til at holde meningen i gang."

"Der er mere idræt nu. Mere aktivitet. Mere afslappet og færre løftede pegefingre."

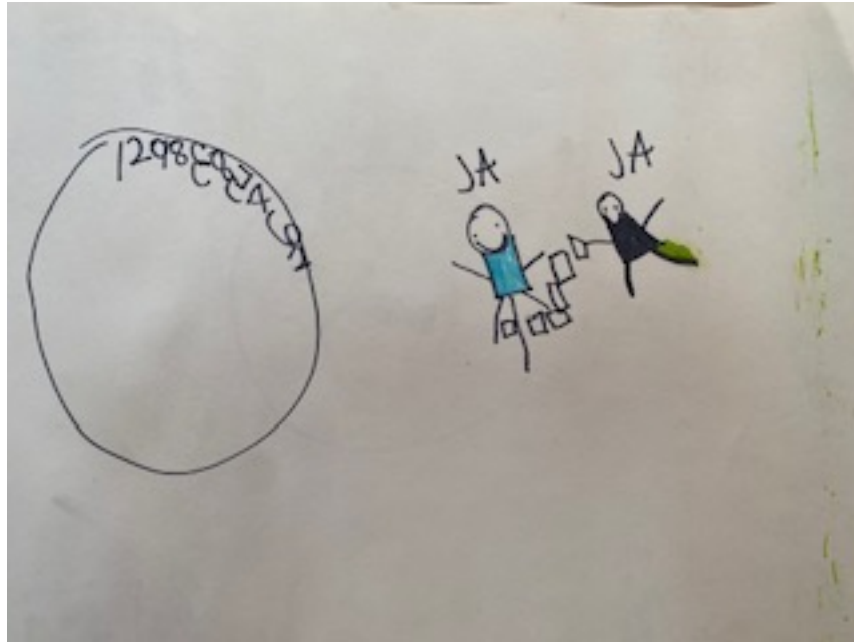
"Jeg er blevet optaget af have fokus på glæde og nysgerrighed hos børnene. Det med at skabe fortællinger. Det med at give bolden en smiley. At lade eleverne lege og eksperimentere."

"Jeg laver altid meningsfuld idrætsundervisning"

ELEVERNES STEMME

E: Det herovre det var første gang, hvor vi klarede det der... hvor vi hoppede over ringen, når jeg kaster den ind.

I: Ja, hvor I har øvet jer på at lave det der, hvor den kommer tilbage?

E: Ja, og hvor vi så for første gang gør det, vi havde planlagt.

ELEVERNES STEMME

E: I starten lavede vi to...men så var der nogle der blev lidt uvenner, så derfor så lavede vi en hver. Men så fandt Naja på den ide, at vi kunne sætte dem sammen.

ELEVERNES STEMME

I: Du fortalte, at da I skubbede med brystkassen der. At det var det der var sjoveste, var det ikke det?

E: Jo

I: Kan du beskrive lidt indeni, hvordan fornemmelsen var i kroppen?

E: Dejligt, det var sjovt. Massage på brystet.

I: Det var sjovt. Og dejligt. Hvordan var det dejligt?

E: Jeg syntes det var sådan sjovt... og så synes jeg også det sådan...Det var også lidt hyggeligt på en måde agtigt.

ELEVERNES STEMMER

E: Det er mig som laver højder over en anden person

I: Hvorfor er det lige det, du har valgt at tegne?

E: Det var bare...det var sjovt at drible og det var sjovt at løbe igennem alle

I: Var det rart selv at finde på det, og det ikke var læreren der sagde, hvad I skulle?

E: Ja, fordi hvis det var læreren der fandt på det, så ved jeg, at de ikke ville sige det

ELEVERNES STEMMER

E: Han [læreren] er den højeste i klassen. Han kan nå loftet, når han skyder en bold. Så kan han nå loftet.

E2: Ja, og gribe den

[...]

E3: Han havde også tegnet et ansigt på bolden. Fordi den var glad.

I: Det er rigtigt. Hvorfor var det, han havde den bold med?

E: Fordi vi skulle gøre vores bold glad.

Hvornår får de vilde drenge meningsfulde oplevelser?
Hvilke pædagogiske greb anvender lærerne når det sker?

UDDANNELSESTILGANG

- Rammesætning af idrætsundervisning med tydelige og klare mål (FFM)
- *Dobbeltdidaktik*

mismatch

DELTAGELSE I PRAKSISFÆLLESSKABET

Drengen svinger ind og ud af fællesskabet. Han har svært ved at være i de socialt betingede lege, hvor man skal indgå i en fælles accept af reglerne for den pågældende leg. Han er motorisk og fysisk velfungerende, og over niveau af andre.

Hvordan er der plads til denne måde at være deltagende på?

Læreren introducerer en fangeleg, som eleverne ser ud til at kende godt. Der er mange, der har lyst til at være fanger, og snart er legen i gang. Der er højt aktivitetsniveau med glade skrig, af børn der forsøger at undgå fangeren. 1 dreng løber væk fra gruppen og om på siden af hallen. Han kommer tilbage og står og lurer ved hjørnet. Løber ind og er med i fangelegen og løber igen ud til hjørnet af hallen. Dette gentager sig nogle gange. Han er hurtig og god til at løbe.

ANALYTISKE PUNKTER

Svinge ind og ud

Vi ser nogle drenge gå ind og ud af fællesskabet, og være deltagende på andre måder, især når undervisningen bliver for organiseret og struktureret.

Diskursiv/refleksiv

Når undervisningen bliver for diskursiv, ser vi, at nogle drenge bliver "tavse" og mister energien og lysten/evnen til at deltage.

Fysisk/motorisk velfungerende

Nogle drenge ser vi som værende fysisk og motorisk meget velfungerende, men ikke i stand til at respondere på formen, metoden og det sociale aspekt i idrætsundervisningen.

PERIFER DELTAGER I PRAKSISFÆLLESSKABET

Ståtrold sættes i gang som det første, og før alle er ankommet på banen. "Kom og vær med, dem i de gule trøjer er den" råber læreren. En elev kender ikke ståtrold og får det forklaret af læreren. Én græder og bliver fulgt af to andre hen til læreren, som trøster. Aktivitetsniveauet er højt, der bliver løbet rundt på banen og der er råb, skrig og høje, glade stemmer; "jeg har allerede fået sidestik" "jeg er en hængerøv" "jeg har brug for hjælp". Så bliver der kaldt samling, man skal sætte sig ned på en linje, dreng og pige.

Lærerne igangsætter en kendt leg, som ikke kræver instruktion, men hvor man kan imitere de andre. Der er plads til forskellige måder at deltage på.

Pædagogiske svar til Strukturelle udfordringer

- Eks. co-teaching
- Mindske kontrol og struktur
- Arbejde mere kropsligt og oplevelsesbaseret, uden for mange ord og refleksioner.
- Give plads til at nogle bevæger sig ind og ud af fællesskabet.

- **Hvornår får de vilde drenge meningsfulde idrætsoplevelser?**
- **Hvilke pædagogiske greb anvender lærerne når det sker?**

Spørgsmål, refleksioner,
perspektiver og diskussion

HVAD ER DU BLEVET NYSGERRIG PÅ I FORHOLD TIL...

Projektets teoretiske afsæt i meningsfulde oplevelser?

Projektets tilgang med aktionsforskning?

Projektets metoder (elevinterview)?

Projektets organisering?

Projektets resultater?

Hvilke perspektiver og ideer har du tænkt over i forbindelse med oplæggene?

Hvilken betydning kan projektet have for idrætsundervisning og idrætsfaget i grundskolen?

Hvilken muligheder giver projektet ift. at arbejde på tværs af institutioner, der har fokus på uddannelse, forskning og aktiviteter i grundskolen?

BYT EN TANKE...

- Find sammen med en makker som du ikke har talt med tidligere (i dag)
- Drøft med afsæt i nogle af de skitserede spørgsmål hvad du er blevet mest optaget af og godt kunne tænker dig at høre mere om.
- 2 x 2 minutter

